TESTOVÁNÍ dětí a mladistvých

ve školách a školských zařízeních při podezření z užití návykové látky

Manuál vhodného postupu

Mgr. Lenka ENDRÖDIOVÁ, MUDr. Pavel KABÍČEK, CSc.,
Mgr. Jaroslav ŠEJVL, Mgr. Jarmila VEDRALOVÁ,
PhDr. Jana ZAPLETALOVÁ

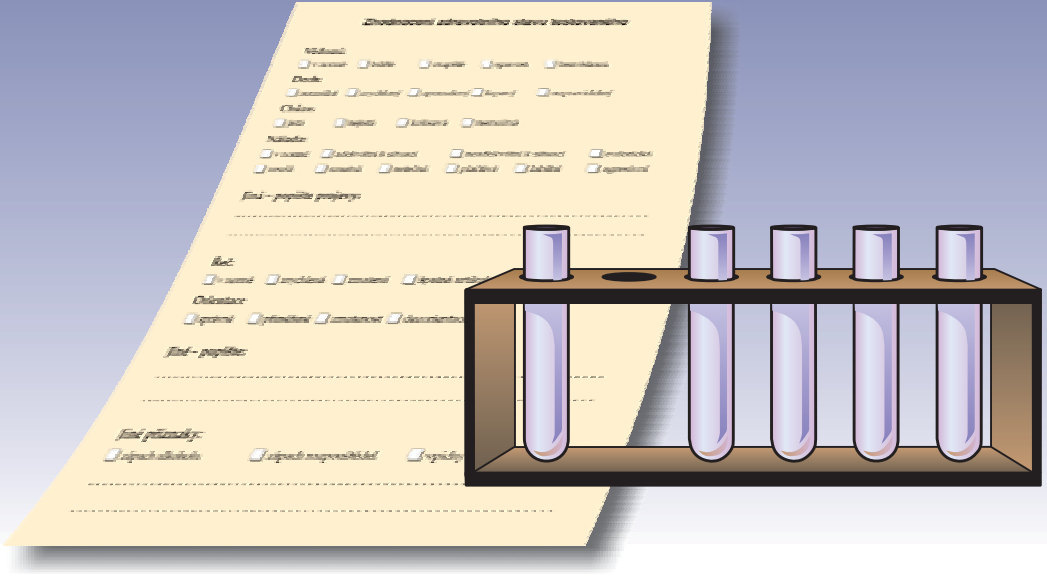

Wolters Kluwer
Česká republika

TESTOVÁNÍ
dětí a mladistvých
ve školách a školských zařízeních
při podezření z užití návykové látky

Manuál vhodného postupu

Klinika adiktologie
1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy
a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze

TESTOVÁNÍ dětí a mladistvých

ve školách a školských zařízeních při podezření z užití návykové látky

Manuál vhodného postupu

Wolters Kluwer
Česká republika

Vzor citace: ŠEJVL, J., ZAPLETALOVÁ, J., KABÍČEK, P., VEDRALOVÁ, J., ENDRÖDIOVÁ, L. *Testování dětí a mladistvých ve školských zařízeních při podezření z užití návykové látky: Manuál vhodného postupu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 88 s.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Testování dětí a mladistvých ve školách a školských zařízeních při podezření z užití návykové látky: manuál vhodného postupu / [Jaroslav Šejvl ... et al.]. – Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. – 88 s.
ISBN 978-80-7478-024-0 (Wolters Kluwer ČR)

373/378 * 316.346.32-053.2 * 615.212.7 * 613.83 * 616-07 * 34 * (437.3)
– školy
– děti a mládež
– návykové látky
– užívání drog
– diagnostické metody
– právní předpisy – Česko
– metodické příručky
– informační publikace

371 – Školství (organizace) [22]

Editor:
Mgr. Jaroslav Šejvl

Autoři publikace:
Mgr. Lenka Endrödiová, kapitola 3, 4 a 5
MUDr. Pavel Kabíček, CSc., kapitola 5
Mgr. Jaroslav Šejvl, kapitola 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 8
Mgr. Jarmila Vedralová, kapitola 7
PhDr. Jana Zapletalová, kapitola 1, 2, 3, 5 a 6

Recenzenti:
plk. JUDr. Břetislav Brejcha, Národní protidrogová centrála
Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky
doc. PhDr. Bohumíra Lazarová, Ph.D., Ústav pedagogických věd
Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně
MUDr. Iva Truellová, Ph.D., Ministerstvo zdravotnictví ČR

© Mgr. Jaroslav Šejvl, PhDr. Jana Zapletalová, MUDr. Pavel Kabíček, CSc., Mgr. Jarmila Vedralová, Mgr. Lenka Endrödiová, 2013
ISBN 978-80-7478-024-0 (váz./brož.)
ISBN 978-80-7478-025-7 (e-pub)

Afiliace ke grantu:
Publikace vznikla za podpory institucionálního programu podpory PRVOUK – P 03 / LF 1 / 9.

Obsah

Použité zkratky 8

Použitá legislativa ve znění pozdějších předpisů 9

1. Úvod do problematiky 11

2. Elementární východiska 13
2.1 Dítě v době dospívání 13
2.2 Jednotlivé právní předpisy 13
2.2.1 Základní práva 13
2.2.2 Ochrana zdraví 14
2.2.3 Rodiče, zákonní zástupci a děti 14
2.2.4 Škola, školské zařízení a zaměstnání 15

3. Užívání návykových látek mezi dětmi a dospívajícími 17
3.1 Prevence a návykové látky ve škole a školském zařízení 17
3.1.1 Návykové látky mezi dětmi a dospívajícími 18
3.1.2 Když budeme návykové látky tvrdě potírat a bojovat s nimi, ze školy pak vymizí 18
3.1.3 Návykové látky jsou všude, nemá smysl pokoušet se je eliminovat 19
3.2 Jak snížit riziko užívaní návykových látek u dětí? 20
3.3 Příznaky užívání návykových látek 21
3.3.1 Akutní intoxikace 21
3.3.2 Užívání návykových látek 22
3.3.3 Syndrom závislosti 22
3.3.4 Abstinenční příznaky 23

4. Účinky jednotlivých látek 24
4.1 Alkohol (etanol/etylalkohol) 24
4.2 Konopné látky (marihuana a hašiš) 25
4.3 Opioidy a opiáty 26
4.4 Stimulanty (stimulancia) 28
4.5 Halucinogenní látky 29
4.6 Léky vyvolávající závislost 30
4.7 Těkavé látky 32

5. Manuál testování (praktická doporučení) 34
5.1 Podstata testování dětí a mladistvých 35
5.2 Testování z hlediska platných zákonů 35
5.3 Screeningový test – co od něj nelze očekávat 37

5.4 Školní řád a jeho význam 37
5.5 Informovaný písemný souhlas zákonného zástupce s testováním (obecně) 38
5.5.1 Neexistence informovaného písemného souhlasu zákonného zástupce 38
5.5.2 Výjimky z informovaného písemného souhlasu 38
5.6 Důvodné podezření 39
5.7 Oprávnění k testování 39
5.7.1 Ohrožení života a zdraví uživatele 40
5.7.2 Není ohrožen život ani zdraví uživatele 40
5.8 Vyrozumění 41
5.9 Místnost pro testování 41
5.10 Základní informace pro testovaného 41
5.11 Informovaný souhlas uživatele 42
5.11.1 Nesouhlas uživatele s testováním 42
5.12 Provedení testu 42
5.12.1 Negativní výsledek testu 43
5.12.2 Pozitivní výsledek testu 43
5.13 Doprava testovaného do zdravotnického zařízení 44
5.14 Odborné lékařské vyšetření a hospitalizace ve zdravotnickém zařízení 44
5.15 Odpovědnost za testovaného 45
5.16 Návrat do školy nebo školského zařízení 45
5.17 Platba za vyšetření 45
5.18 Písemné podklady 45
5.19 Presumpce viny 46

6. Závěr 48

7. Přílohy 49
7.1 Vzor textu ve školním řádu 49
7.2 Vzor písemného informovaného souhlasu (rodič / zákonný zástupce) 49
7.3 Vzor Protokolu o provedení orientačního testu (škola / školské zařízení) 51
7.4 Národní protidrogová centrála – návrh na úpravu školního řádu 54
7.5 Souhrn platné legislativy 56
7.5.1 Ústava ČR 57
7.5.2 Listina základních práv a svobod 57
7.5.3 Úmluva o právech dítěte 58
7.5.4 Úmluva o lidských právech a biomedicíně 59

7.5.5 Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování 60
7.5.6 Zákon o ochraně veřejného zdraví 63
7.5.7 Zákon o sociálně-právní ochraně dětí 63
7.5.8 Zákon o rodině 64
7.5.9 Školský zákon 65
7.5.10 Zákon o návykových látkách 67
7.5.11 Tzv. tabákový zákon 67
7.5.12 Zákon o přestupcích 72
7.5.13 Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy . . . 74
7.5.14 Trestní právo 74
7.5.15 Jednotná Úmluva o omamných látkách (New York, 1961) 75
7.5.16 Úmluva o psychotropních látkách (Vídeň, 1971) 77
7.5.17 Úmluva OSN o omamných a psychotropních látkách (Vídeň, 1988) 78
7.5.18 Nařízení vlády – množství větší než malé 80
7.5.19 Metodické doporučení MŠMT – rizikové chování 80

Použitá literatura 81

Slovníček odborných pojmů 84

Rejstřík 86

Použité zkratky

č.	číslo
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESPAD	The European School Survay Project on Alcohol and Other Drugs
event.	eventuálně
LF UK	lékařská fakulta Univerzity Karlovy
LZPS	Listina základních práv a svobod
MŠMT	ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NPC	Národní protidrogová centrála
OPL	omamné a psychotropní látky
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
SVP	středisko výchovné péče
THC	tetrahydrocannabinol
ÚPD	Úmluva o právech dítěte
VFN	všeobecná fakultní nemocnice
ZŠ	základní škola